

Historie/Bakgrunn

Jesus har virket i 3 år. Han har pådratt seg større og større oppmerksomhet, både gjennom det han forkynner og alt som skjer rundt ham. Stadig flere lurere på hvem denne mannen egentlig er. Kan han være en profet? Ryktene om undrene han gjør brer om seg. Han gjør syke friske. Han helbreder.

Flere kobler tingene han gjør til store profetier i fra skriftene. Så, like utenfor Jerusalem, kort tid før påskehøytiden når store deler av Israel valfarter til hovedstaden, vekker han Lasarus opp fra de døde. Og beviselig så, for han var død i flere dager! Dette sprer seg som ild i tørt gress. Og i oppladningen til påskehøytiden går folket mer eller mindre i høygir. Er dette Messias? Er det han som vi venter på?

Så Jesus rir inn i folkemengdene i Jerusalem til hyllestrop søndag før høytiden. Kapper legges ned, det er palmegreiner og jubel. Det er noen grekere der som gjerne vil se denne Jesus. De finner Filip, og han baner vei gjennom mengden frem til Jesus. Da begynner Jesus å snakke om at han må dø som et hvetekorn, for bare hvis det dør kan det bære rik frukt. Det var ikke de noen forventet å høre. Samtidig lyder det en kraftig røst fra himmelen.

Mengden hører også lyden - noen sier det var torden. Andre at det var en engel som snakket. Så gir Jesus til kjenne at han skal løftes opp fra jorden som Moses gjorde med slangen i ørkenen og dra alle til seg. Dette bilder forstår de, og jødene skjønner at han snakker om å dø med korsfestelse - men dette rimer jo ikke med hva de har lært. En Messias som skal dø? Så noen i mengden spør:

«Vi har hørt i loven at Messias skal leve for alltid. Hvordan kan du da si at Menneskesønnen må bli løftet opp? Hvem er denne Menneskesønnen?»

Dette kan jo ikke stemme Jesus – om du er Messias? Loven sier jo at Messias skal leve evig, ikke at han skal dø! Hva slags Menneskesønn er du egentlig? Du høres ikke mye allmektig ut!...

Der er det vi er når vi kommer til vår tekst fra Johannes 12. Og vi leser litt utvidet i dag for å prøve å forstå hele sammenhengen.

Bibeltekst

Joh 12,35-43

Jesus svarte:

«Ennå en liten stund er lyset hos dere. Dere må vandre mens dere har lyset, så ikke mørket faller over dere. Den som vandrer i mørket, vet ikke hvor han går hen. Tro på lyset mens dere ennå har lyset, så dere kan bli lysets barn.» Da Jesus hadde sagt dette, gikk han fra dem og skjulte seg for dem.

Enda han hadde gjort så mange tegn for øynene på dem, trodde de ikke på ham. For dette ordet av profeten Jesaja skulle bli oppfylt:

Herre, hvem trodde vårt budskap,

hvem ble Herrens arm åpenbart for?

Derfor kunne de ikke tro, for Jesaja har også sagt:

Han har blindet deres øyne

og forherdet deres hjerte,

for at de ikke skal se med øynene

og forstå med hjertet

og vende om så jeg får helbrede dem.

Dette sa Jesaja fordi han så Jesu herlighet og talte om ham.

Likevel var det mange som trodde på ham, også av rådsherrene. Men på grunn av fariseerne bekjente de det ikke, så de ikke skulle bli utstøtt av synagogen. De ville heller ha ære fra mennesker enn ære fra Gud.

Intro

En av trekkene ved samfunnet vårt nå er mangelen på tålmodighet.

Internett har gjort mye bra, men det har ikke gitt oss mer tålmodighet. Å se et ventesymbol i mer enn 3 sekunder er blitt en lidelse, og vi blir nærmest personlig fornærmet når Google ikke gir oss umiddelbart korrekte svar på våre ett-ords søk etter sannheten... En kø betyr bare tid sammen med vår lille ventevenn telefonen, for hvem orker vel å stå rett opp og ned i minutter uten en dings å holde i? Jeg må tilfredstilles, jeg må underholdes. Jeg har rett til å bli irritert når det ikke skjer.

Vi ser mye av det samme i den politiske debatten, både her i Norge og i mange andre vestlige land. Høyrepopulisme gror som ugress, fremmedfrykt og hat er gjødsel. Verre er det å se hva det har gjort med mye av samfunnet vårt på et dypere plan. Oss mennesker i mellom. Egosentrismen vi flaskses opp på gjør at når noe går **meg** imot så har **jeg** en rett til å svare, slå tilbake, med en gang. Vi venter ikke med det. **Jeg** har rett til å bli sint med en gang **jeg** føler meg tråkket på, og **jeg** vil ha umiddelbar anger og bot fra de som har stått for udåden.

Har du tenkt på hvor fullstendig motsatt dette er fra Gud? Bibelen er smekk full av historier hvor mennesker utfordrer Gud med sin oppførsel, sin tøying og overtråkk når det gjelder grenser, med sin synd. Men som vi leser i mange av salmene er Herren "barmhjertig og nådig" (Sal 103:8, 111:4) og "sen til vrede" (Sal 103:8, 86:15).

Denne tålmodigheten ser vi allerede med Adam og Eva, som introduserer synden i verden og får beskjed om at de skal dø. Adam lever i 930 år! Når Gud ser at menneskeheten bare er ond (1 Mos 6:5-7), ja så ond at Gud angrer på skaperverket sitt, hvor lang betenkningstid gir han datidens slekter? 120 år. 120 år gir han Noa til å bygge arken og forkynne og kalle mennesker til å bekjenne synd og underkaste seg Gud (2 Peter 2:5).

Gjennom hele GT finner vi igjen denne tonen. Israelsfolket synder, Gud viser tålmodighet og besinnelse, tålmodighet og besinnelse, før han til slutt setter ned foten. Israelsfolket er uten tvil den nasjonen som har opplevd Guds tålmodighet mest.

Over i NT leser vi i Apgj at Stefanus forteller jødernes høye råd, Sanhedrin, følgende:

“Stivnakket er dere, uomskåret både på hjerte og ører! Alltid står dere Den hellige ånd imot, som deres fedre, så også dere. Har det noen gang vært en profet som fedrene deres ikke forfulgte?”

Apgj 7:51-52

For dette og andre sannhetsord de opplevde som blasfemi ble han steinet til døde.

Det er ikke bare mot folket sitt Gud er tålmodig. Det gjelder også oss som enkeltpersoner og enkeltsyndere.

Paulus oppsummerer det sånn til Timoteus:

...”når jeg fikk barmhjertighet, var det for at Kristus Jesus skulle vise hele sin tålmodighet på meg som den første, til et forbilde for dem som senere skulle komme til tro på ham og få evig liv.

1 Tim 1:16

Peter minner oss om det samme. Gud “er tålmodig med oss, for han vil ikke at noen skal gå fortapt, men at alle skal nå fram til omvendelse.” (2 Pet 3:9)

Fikk du med deg det? Gud vil ikke at noen skal gå fortapt! Det er denne tålmodigheten som gjør at Jesus enda ikke er kommet igjen. Gud utviser tålmodighet for at vi skal bringe hans ord ut til alle folkeslag.

Poeng 1 - Guds tålmodighet har en ende

Men det faktum at Gud er sen med å bli sint betyr ikke at han ikke er kapabel til å vise sinne, selv om vi som syndere kan være tilbøyelig til å tro annerledes til tider. Og når Guds sinne vekkes krever den hellige vreden hans et oppgjør synden. Da blir det sånn som det står i 2 Krønikerbok 36, når Juda-riket går under:

Herren, deres fedres Gud, sendte bud til dem sent og tidlig gjennom sine budbærere, for han ville skåne sitt folk og sin bolig. Men de hånte Guds sendebud, spottet hans ord og holdt profetene hans for narr, inntil Herrens harme mot folket sitt ikke lenger kunne stoppes.

2 Krøn 36:15-16

Teksten vår fra Joh 12 i dag er Jesu siste offentlige appell til Israelsfolket. Det er oppsummeringen hans etter 3 års prestegjerning eller evangelisering om du vil, der han har forkynt og forklart for Israelsfolket at han er Messias, og evangeliet om at Guds rike er nær. Vi repeterer litt av teksten vår:

Jesus svarte: «Ennå en liten stund er lyset hos dere. Dere må vandre mens dere har lyset, så ikke mørket faller over dere. Den som vandrer i mørket, vet ikke hvor han går hen. Tro på lyset mens dere ennå har lyset, så dere kan bli lysets barn.» Da Jesus hadde sagt dette, gikk han fra dem og skjulte seg for dem. Enda han hadde gjort så mange tegn for øynene på dem, trodde de ikke på ham.

Jesus hadde lært dem på en måte som ingen andre hadde gjort før ham, bevitnet av alle evangelistene. Han gjorde undergjerninger som ingen andre hadde gjort før ham. Likevel møtes han med vantro, hat, fiendtlighet og avvisning - spesielt fra det religiøse lederskapet.

De så etter en Messias som var en jordisk konge, en mektig militær leder som skulle kaste ut romerne. Og når Jesus ikke fylte noen av disse rollene, og til og med snakket om at han var en Messias som skulle dø, så svarte de med vantro og avvisning. Håpet deres ble knust, og de felte sin dom over Jesus: Han var en bedrager og ikke Guds sønn. Så strekker Jesus hånden ut, en siste gang, og gir de både en invita-

sjon og en advarsel på samme tid. Det er bare litt til lyset er hos dere. Snart faller mørket på dere, og dere vet ikke hvor dere går.

Det ligger en sannhet her som er ubehagelig for oss mennesker å forholde oss til: Når vi som er syndere igjen og igjen avviser Gud, kan han til slutt ta bort nåden og i stedet stille oss til regnskap.

I salme 81 sier Gud:

Hør, mitt folk, jeg formaner deg!

Israel, om du bare ville høre på meg!

Ingen fremmed gud må finnes hos deg,

du skal ikke bøye deg for guder fra fremmede land!

Jeg er Herren din Gud

som førte deg opp fra Egypt.

Lukk opp munnen, så fyller jeg den!

Men folket mitt hørte ikke på meg,

Israel ville ikke adlyde meg.

Så lot jeg dem fare, forherdet i hjertet;

de fulgte sine egne planer.

Salm 81:9-13

Paulus snakker om Guds vrede i Romerbrevet som overlater syndere til konsekvensene av sin egen synd. Den som avviser Jesus som Kristus og Herre, og aldri tar imot troens frelsende gave, vil til slutt møte Guds vrede og dom!

Disse tingene sa Jesus, og så gikk han og skjulte seg for dem.

Det er det tragiske klimakset til Jesu prestegjerning for Israel. Nå gikk sola ned. Nå tok lyset slutt. Guds egen sønn ble oversett av sitt eget folk – som Johannes selv skriver i starten på evangeliet sitt: “Han kom til sitt eget, og hans egne tok ikke imot ham” (Joh 1:11).

Poeng 2 - Vantroens forferdelige følger

“Enda han hadde gjort så mange tegn for øynene på dem, trodde de ikke på ham,” kommenterer Johannes her i teksten vår. Om dere husker teksten fra forrige søndag, om den rike mann og Lasarus, så er det akkurat som et slags refreng av det. “Send Lasarus tilbake til familien min og advar dem, DA vil de tro”. Nei, miraklene som Jesus gjorde, undre som gikk langt utenpå det den rike mannen så for seg, det holdt aldeles ikke. Og interessant nok så avvises aldri Jesu mirakler i sin samtid (selv om mange gjør det nå), selv om enkelte prøvde seg med teorier om at Jesus hadde sataniske krefter. Nei, Johannes trekker frem 2 årsaker til Israels vantro i de neste versene:

Gudommelig forherdelse

For dette ordet av profeten Jesaja skulle bli oppfylt:

Herre, hvem trodde vårt budskap,

hvem ble Herrens arm åpenbart for?

Derfor kunne de ikke tro, for Jesaja har også sagt:

Han har blindet deres øyne

og forherdet deres hjerte,

for at de ikke skal se med øynene

og forstå med hjertet

og vende om så jeg får helbrede dem.

Dette sa Jesaja fordi han så Jesu herlighet og talte om ham.

Joh 12:38-41

Israels vantro og avvising av Jesus var selvsagt ikke noe som var utenfor Guds plan. Nei, motsatt, den var en oppfyllelse av Jesaja sine profetord fra Jesaja 53 og

Jesaja 6. Og ikke bare var den en oppfyllelse, det var altså en del av Guds plan - en dom fra Gud over Israel.

Og Israels avvisning av Jesus var resultatet etter utallige år med opprør mot Gud, misbrukte privilegier og avvisning av åndelige sannheter. Og den forferdelige følgen av dette var at når sannheten kom, i Jesu kropp, så var det mange som ikke kunne tro. De trodde de kunne se, men var åndelig sett blinde, som Matteus skriver (Matt 23:16ff).

Men det er viktig å merke seg her at Guds forherdelse av Israel ikke hindret dem eller blokkerte dem fra å tro på Jesus. Nei, men som NT-professoren Leon Morris skriver: "Når Johannes siterer at han "blindet dere øyne" mener han ikke at de ble gjort blinde uten deres medvirkning, eller i mot deres egen vilje. Disse menneskene valgte ondskap. Det var deres eget overveide ønske, deres egen skyld." Gud overlater de til sine egne valg, til å være hva de selv har valgt, uten å manipulere.

Da Gud gjennom Moses forhandlet med farao om å la folket sitt få dra, ser vi dette illustrert 10 ganger. Vi leser at faraos hjerte var ubøyelig 10 ganger. Og at Gud forherdet farao 10 ganger. Dette er vanskelige realiteter for oss både å forstå og å forholde oss til. Jesaja roper ut i kap 55:6: "Søk Herren mens han er å finne, kall på ham når han er nær!". Johannes sier her at Gud forherder hjertene på dem som velger å ikke tro på Jesus, så de til slutt ikke kan tro. Guds "Nådetid" er den tiden han kaller på et menneske som lever under synd, og ufortjent for mennesket tilbyr troens gave. Du trenger bare å ta imot.

Menneskelig stolthet

Den andre årsaken Johannes trekker frem for Israels vantro er menneskelig stolthet:

Likevel var det mange som trodde på ham, også av rådsherrene. Men på grunn av fariseerne bekjente de det ikke, så de ikke skulle bli utstøtt av synagogen. De ville heller ha ære fra mennesker enn ære fra Gud.

Joh 12:42-43

Fariseerne og de skriftlærde hadde allerede gitt dekret om at enhver som bekjente Jesus som Messias ble utestengt fra jødisk religiøst og sosialt liv - det ser vi tilbake i

kapittel 9, når foreldrene til en blind mann ikke tør å svare på spørsmål om han virkelig har blitt helbredet av Jesus fordi de ville bli utstøtt av synagogen.

“Hva vil det gagne et menneske om det vinner hele verden, men taper sin sjel?” spurte Jesus (Matt 16:26). Avstanden mellom en selvrettferdig mann og en som er rettferdig innfor Gud er enorm. Lignelsen Jesus forteller om fariseeren og tolleren som gikk til tempelet for å be viser det. Den menneskelige stoltheten er en meget god katalysator til forherdelse av hjertet.

Poeng 3 - Guds frelsesplan feiler ikke

Jeg vet ikke hvordan det er med deg, men for min del er det ihvertfall sånn at tingene jeg planlegger ikke alltid går slik likevel. Det er vel snarere tvert imot - ofte går de **ikke** som planlagt. Men det gjelder ikke med Guds frelsesplan. Og det kanskje mest oppsiktsvekkende i tekstene vi ser på her nå er hvordan alt inngår i Guds frelsesplan.

For Israels avvisning av Jesus var ikke bare forutsagt, som Johannes viser til gjennom å sitere Jesaja. Det **var** også Guds frelsesplan. Paulus bruker 3 kapitler i romerbrevet på å forklare dette, kap 9-11, og viser der også hvordan Gud brakte noe godt ut av det sørgelige faktum at Israel avviste Jesus som Guds sønn:

“Snublet de for at de skulle falle? Slett ikke! Nei, deres fall gjorde at frelsen kom til de andre folkene, og så skulle jødene bli misunnelige på dem.”

Rom 11:11

Gjennom israelsfolkets avvisning er det altså at frelsen kommer til oss. Det er starten på det misjonsmaratonet som fortsatt pågår. Så advarer Paulus mot at vi skal bli hovmodige, og tenke at vi er bedre enn jødene som av sin vantro falt fra. “Vær ikke overmodig, men frykt Gud!” sier Paulus. “Sparte han ikke de naturlige greiene, skal han heller ikke spare deg.” (v20b-21).

Så er vi altså, anno 2018, podet inn på Guds frelsende tre. Og vi er kalt til å fullføre det budet Jesus gav disiplene før han dro. Vi er kalt til å kalle andre. Du og jeg er blitt en del av Guds frelsesplan. For det er fortsatt mange som ikke vet. En sang inspirert nettopp fra disse versene i romerne er en jeg har blitt flasket opp med i Misjonssambandet. Refrenget er sånn:

Kvi sa du då ikkje ifrå

om det du hos Jesus fekk sjå?

Kor kan dei vel koma til trua

om ingen vil seia ifrå?

Hvorfor sa du ikke ifra?...

Sier vi ifra?

Vi har et fantastisk budskap som vi får lov til å bære frem: Det finnes en vei til frelse. Han heter Jesus Kristus. Det krever ingen forberedelser. Det krever ingen ferdigheter. Du må bare ta imot den troen han gir ved den hellige ånd.

Dette har du og jeg fått lov til å høre. Vi har fått lov til å bli en del av en frelsesplan som har gått gjennom årtusener. Samtidig er det et alvorlig kall. For det medfører skyld å ikke si det videre. For dette handler om død eller liv for de rundt oss.

Og i all vår viten, all vår mediedekning, så er det en ting som så lett blir borte - og det er evangeliet om Jesus. Det må vi minne hverandre om, brødre og søstre, vi må synge det i sjelsdypet inn hos hverandre til det gir gjenklang, og til det blir toner som siver ut i alt vi gjør, alle aspekter av livet, slik at vi får være lys i mørke også i vår tid.

I fortsettelsen på leseteksten fra Filipperne står det "La samme sinnelag være i dere som også var i Kristus Jesus!". Ikke vær et lys som tynges ned av Alvoret, som settes under et leirkar eller på andre måter skjules, men et lys som bringer det gode og glade budskapet videre ut til nye slekter og generasjoner. Men da må jo jeg gjøre slik, tenker du, og jeg må gjøre det akkurat sånn, og... nei. **Du** skal ikke gjøre. Gud skal.

"For det er Gud som er virksom i dere, så dere både vil og gjør det som er etter Guds gode vilje." sier Paulus videre i Filipperne. Når vi lever tett på Jesus, tett på ordet, så blir det med oss som med Moses på fjellet når han hadde mottatt de ti bud. Det lyste av han. Han hadde vært i Guds nærhet. Ordet er Guds nærhet for oss. Ordet er Guds nærhet for oss. Og lever vi der, så vil lyset skinne også for de rundt oss.